

Κεφάλαιο Β, 43

Λεξιλογικά - Γραμματικά - Ερμηνευτικά σχόλια

προσηκόντως (επίρρημα + δοτική από τη μετοχή *προσήκων* του ρήματος *προσήκω*)
: κατά τρόπον αρμόζοντα.

οί λοιποί (από το ρήμα *λείπω*) : οι επιζώντες.

άσφαλής από το στερητικό *ἀ* και το ρήμα *σφάλλομαι*.

άσφαλής διάνοια από το ρήμα *διανοοῦμαι*, *ασφαλής σκέψη* προσδοκίας και ελπίδας σωτηρίας και υλικών απολαύσεων.

ώφελία ή *ώφέλεια*.

οὐδέν : ουδόλως.

ἔνεστι από το *ἔνεμι* : ενυπάρχω.

ο *ἐραστής* από το *ἐράω* -ῶ.

δόξη από το ρήμα *δοκέω* -ῶ.

αἰσχύνομαι από το ουσιαστικό *αἴσχος*.

οὐκ οὔν : αντίθεση με βεβαιωτική σημασία για αντίθεση.

κοινή, ἰδία : δοτικοφανή επιρρήματα.

ὁ, ἡ ἀγήρως τό ἀγήρων από το *ἀ* στερητικό και το ουσιαστικό *γήρας*.

ἀείμνηστος από το επίρρημα *ἀει* και το ρήμα *μιμνήσκομαι*. Η πόλη υπάρχει χάρη στις θυσίες των πολιτών

της. Η μνήμη της ευτυχισμένης πόλης αλλά και των πολιτών της υπερβαίνει τα όρια του τόπου και του χρόνου.

ὁ, ἡ ἐμφανής, το *ἐίφανές* από το *ἐπιφαίνομαι*.

περιοράσθε από το *περιοράομαι* -ῶμαι : προσβλέπω με προσοχή.

κακοπραγοῦντες : από το *κακοπραγέω* -ῶ : δυστυχώ.

ἀφοιδεῖεν ἄν (δυνητικό μόριο) από το *ἀφειδέω* -ῶ : παρασύνθετο από το *ἀφειδής* (*ἀ* + *φείδομαι*) // *φείδομαι* τινός.

ἔστιν : ο τόνος του *ἐστί* αναβιβάζεται :

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

- α. όταν έχει τη σημασία του υπάρχει, είναι δυνατόν
- β. στην αρχή πρότασης,
- γ. μετά από ορισμένες λέξεις όπως *τούτο, αλλά, εί, ώς, και, ούκ, μη, μέν, ότι,*
- δ. σε μερικές εμφαντικές εκφράσεις όπως *ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅπου,*
- ε. στην έκθλιψη.
- στ. *ἢ ἐναντία μεταβολή* : η μεταβολή στο αντίθετο.

τά διαφέροντα : οι διαφορές.

ἀλγεινότερα : *ἀλγεινός, ἀλγεινότερος* και *ἀλγίων, ἀλγεινότατος* και *ἄλγιστος*.

φρόνημα από το *φρονέω-ῶ*.

μαλακισθῆναι από το *μαλακίζομαι* (*αποχαυνώνομαι, δειλιάζω*) < *μαλακός* .

ἡ κάκωσις: ο εξευτελισμός. Ο πολίτης γνωρίζει ότι σε περίπτωση ήττας θα έχει μια ατιμωτική ζωή

στερημένη από όλα εκείνα τα αγαθά που είχε επιτύχει χάρη στην ἐπιτήδευσιν, την πολιτείαν και τους τρόπους που του

έχουν εξασφαλίσει την ελευθερία και την ευδαιμονία του.

ρώμη από το *ρώννυμι*.

ἀναίσθητος από το *ἀ + αἰσθητός*.

Με το κεφάλαιο αυτό αρχίζει το *παραινετικό* τμήμα του λόγου. Ο Περικλής ακολουθεί τη συνήθη σειρά των παραινήσεων

στους επιτάφιους λόγους :

- α. αρχικά απευθύνει την παραίνηση στους επιζώντες πολίτες γενικώς (κεφ. 43),
- β. στους γονείς των νεκρών (κεφ. 44),
- γ. στα παιδιά και τα αδέλφια των νεκρών (κεφ. 45, § 1), και τέλος,
- δ. στις γυναίκες (κεφ. 45, § 2).

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Το κεφάλαιο αρχίζει με μια ανακεφαλαίωση του επαίνου προς τους νεκρούς, η οποία χρησιμεύει για σύνδεση των

δυσθεμάτων: του επαίνου και της παραίνεσης, ότι δηλαδή οι επιζώντες πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμα των

αποθανόντων σε ότι αφορά την ανδρεία. Οι επιζώντες πρέπει μάλιστα να εύχονται καλύτερη τύχη αλλά να έχουν ίση τόλμη·

η μάλιστα καλύτερη τύχη είναι ανθρώπινος πόθος που όμως δεν εξαρτάται από τις δυνάμεις του ανθρώπου, η επίδειξη όμως

ίσης τόλμης είναι καθήκον του ανθρώπου, η εκπλήρωση του οποίου εξαρτάται από την ελεύθερη βούλησή του.

Αυτή η βούληση πρέπει να είναι ελεύθερη και καθαρή και να μην επηρεάζεται από υλικούς εξωτερικούς δεσμούς.

Το θάρρος και η θυσία για την πατρίδα πρέπει να γεννιούνται όχι από τον ψυχρόν υπολογισμόν του συμφέροντος αλλά από

το ανώτερο εσωτερικό συναίσθημα του θαυμασμού και του έρωτα προς την πόλη και το μεγαλείον της.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!